

Kommunrevisorerna granskar

UMEÅ KOMMUN

**UMEÅREGIONENS GEMENSAMMA NÄMND FÖR
DRIFT OCH HANTERING AV
PERSONALADMINISTRATIVA SYSTEM**

Grundläggande granskning 2022

1. Inledning och bakgrund

Revisorerna är kommunfullmäktiges organ för kontroll och ansvarsprövning av styrelser och nämnder. Revisorerna ska årligen granska verksamheten inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av god revisionssed. Enligt kommunallagen (12. kap 1 §) är revisionens uppgift att pröva om:

- Verksamheten sköts ändamålsenligt
- Verksamheten ur ekonomisk synvinkel sköts tillfredsställande
- Räkenskaperna är rättvisande
- Den interna kontrollen är tillräcklig

Revisorernas årliga granskning består av såväl en grundläggande granskning som av ett antal fördjupade granskningar. Den grundläggande granskningen är den löpande granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder, och består av tre delar:

- granskning av delårsrapport och årsredovisning
- granskning av måluppfyllelse
- granskning av intern styrning och kontroll

Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en fortlöpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan. Den grundläggande granskningen kommer att fortgå fram till revisionens slutliga bedömningar i revisionsberättelsen rörande 2022.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Den grundläggande granskningen är en översiktlig granskning som syftar till att bedöma om styrelse och nämnder har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Detta för att säkerställa att de lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Den grundläggande granskningen syftar därmed till att ge en översiktlig bild av styrelse och granskade nämnder och en tillräcklig grund för de bedömningar som görs inför ansvarsprövningen.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag?
- Har nämnden säkerställt att den får tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat?
 - Vidtar nämnden åtgärder vid eventuella avvikelser?
- Har nämnden en struktur för arbetet med sin interna kontroll som gör att det finns förutsättningar att bedriva den på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt?
- Är nämndens beslutsunderlag och protokoll tydliga och ändamålsenliga?

1.2 Avgränsningar

Granskningen avser Umeåregionens gemensamma nämnd för drift och hantering av personaladministrativa system och är avgränsad till verksamhetsåret 2022. Granskningen färdigställs och avslutas därmed först efter att styrelse och nämnder behandlat sina årsbokslut/verksamhetsuppföljningar för 2022.

1.3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens slutsatser och bedömningar. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av:

- Kommunallagen (2017:725)
- Riktlinjer för intern styrning och kontroll (2011-09-26)
- Nämndens reglemente och samverkansavtal

1.3.1 Reglemente

Nämndens reglemente har reviderats under 2022 och är antaget av fullmäktige i samtliga samverkande kommuner. daterat 2016-01-01.

Umeå kommun är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i dess organisation.

Nämnden ansvarar för drift och hantering av personaladministrativa system, som har upphandlats för den gemensamma nämnden, vilket omfattar;

- Upphandla personaladministrativa system
- Avtal och avtalsuppföljning mot leverantören
- Övergripande systemförvaltning
- Applikationsdrift
- Server och databasdrift
- Driftmiljö (licenser och hårdvara)
- Vidareutveckling
- Personuppgiftsbiträde

Utöver ovanstående ska personaladministration kunna ske såväl i respektive kommun eller i annan kommun som kommunen bestämmer.

Nämnden ska till respektive kommunfullmäktige i de samverkande kommunerna rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är genom upprättande av delårsrapport och rapport i samband med årsredovisningen.

1.3.2 Samverkansavtal

Samverkansavtal, daterat 2022-01-01 (ersätter tidigare upprättat samverkansavtal daterat 2016-01-01), har tecknats mellan Bjurholms, Nordmalings, Robertsfors, Umeå, Vindelns och Vännäs kommuner avseende samverkan kring drift och hantering av personaladministrativa system.

Av avtalet framgår att avsikten med samverkan är att åstadkomma:

- effektiv drift och hantering av personaladministrativa system

- optimalt användande av resurser och kompetens

Avtalets omfattning motsvarar vad som framgår av reglemente, avseende nämndens ansvar. Utöver vad som framgår av reglemente så framgår det av avtalet hur kostnader ska fördelas mellan de samverkande kommunerna. Här framgår värdkommunen ska översända förslag till budget till övriga kommuner senast den 1 september varje år. Respektive kommun ska avsätta en årlig summa i sin budget som motsvarar de faktiska kostnaderna för verksamheten.

När budgeten fastställs ska de beräknade faktiska kostnaderna ligga till grund för fördelningen. Den fastställda fördelningsnyckeln baseras på medelantal utbetalda löner och arvoden per månad under året som föregår budgetberedningsåret. 2,5% av budgeten fördelas som en fast andel per deltagande kommun.

Slutlig reglering mot budgeten från varje deltagande kommun för visst år ska ske per den 31 december. Förskottsbetalning av avsatt årlig summa ska göras varje tertial.

I avtalet fastställs även hantering rörande äganderätt till egendom m.m., försäkring, omförhandling av avtal, insyn i förvaltningen, mandatperiod, nya intressenter i den gemensamma nämnden, tvister, regress, avtalets giltighet samt uppsägning av avtalet.

1.3.3 Riktlinjer för internkontroll

Kommunens dokument för riktlinjer för intern kontroll som antogs i september 2011, specificerar att kommunens samtliga verksamhetsområden ska tillämpa dessa riktlinjer. I dokumentet framgår att följande moment ska tillämpas av verksamheterna:

Risakanalys

En riskanalys ska göras i syfte att identifiera omständigheter som utgör risk att verksamheterna inte bedrivs enligt lagar och regler samt verksamhetens krav.

Kontrollåtgärder

Vid behov ska åtgärder tas utifrån resultatet av riskanalysen som förhindrar att verksamhetens krav inte uppfylls.

Uppföljning

Verksamheterna ska systematiskt och regelbundet följa upp, bedöma och avrapportera den interna kontrollen.

Dokumentation

Risakanalysen, kontrollåtgärder samt uppföljningen och bedömningen ska dokumenteras.

Rapportering

I samband med inrapportering av bokslut ska nämnderna/styrelserna rapportera till kommunfullmäktige huruvida deras internkontroll har varit tillräcklig.

1.4 Genomförande

Den grundläggande granskningen har genomförts av de förtroendevalda revisorerna tillsammans med sakkunnigt stöd från KPMG. Granskningen har genomförts genom dialogmöte, bedömning av styr- och uppföljande dokument samt protokollsgranskning.

Dialogmöten

Revisorerna har genomfört dialogmöte med nämnden under hösten/vintern 2022. Frågeställningarna vid dialogen utgår från de områden som identifierats i revisorernas risk- och väsentlighetsanalys.

Dokumentstudier

För att få en helhetsbild av nämndens arbete, kompletteras dialogen med insamling, genomgång och analys av relevanta styr- och uppföljningsdokument (budget, reglemente, samverkansavtal, verksamhetsuppföljning per T1, T2 och årsbokslut, riskanalys, internkontrollplan, protokoll etc.).

Protokollsgranskning

De förtroendevalda revisorerna följer nämnden löpande genom bland annat protokollsgranskning. Protokollsgranskningen dokumenteras på ett av revisorerna överenskommet sätt.

Protokollsgranskningen syftar bland annat till att revisorerna ska få en god uppfattning om vad som tas upp och beslutas i nämnden, dess följsamhet till mål och uppdrag samt att notera viktiga iakttagelser utifrån såväl genomförd riskanalys som hur nämnden agerar vid eventuella avvikelser eller i övrigt utför sin styrning, uppföljning och kontroll.

Analys, bedömning och rapportering

När verksamhetsåret är slut, sammanställs resultatet och en sammanfattande analys och bedömning görs. Detta sammanställs i en rapport. Den slutliga rapporten sammanställs först efter att nämnden behandlat sina årsbokslut/verksamhetsuppföljningar för 2022. Detta för att säkerställa att granskningen omfattar hela granskningsåret.

2. Resultat av granskningen

Nedan redogörs för iakttagelser och bedömningar avseende nämndens verksamhetsstyrning, ekonomistyrning och interna kontroll under 2022.

2.1 Styrning och uppföljning av verksamhet

Kontrollpunkt	Kommentar
Styrning och uppföljning av verksamhet	
Beslutat om verksamhetsplan eller motsvarande	Nämnden har strategiska målsättningar, som konkretiseras genom leveransmål för kommande år. Nämnden har på sammanträdet den 2021-12-03 beslutat om leveransmål för 2022.
Beslutat om indikatorer för att mäta måluppfyllelsen	Leveransmålen är konkreta och tydliggör vad nämnden ska genomföra under året.
Följt upp verksamhet och måluppfyllelse i en delårsrapport	Uppföljning av verksamhet och fastställda mål har skett i samband med T2.
Följt upp verksamhet och måluppfyllelse i en årsrapport	Uppföljning av verksamhet och fastställda mål har skett i årsrapport.
Når måluppfyllelse avseende verksamhet	Nämnden har fastställt sju mål för 2022. Av dessa bedöms två vara helt uppfyllda vid årets slut. Fyra bedöms vara delvis uppfyllda och ett bedöms inte vara uppfyllt.
Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måluppfyllelse avseende verksamhet	Nämnden har under året fört dialog med Visma utifrån de punkter som kvarstår på restlistan. Därtill har utvärdering av avtal initieras och ska genomföras, då avtalet med Visma löper ut 31/12-2023. För samtliga mål finns en beskrivning av status för arbetet, som visar att det för de delvis eller ej uppfyllda målen pågår ett arbete.

2.2 Styrning och uppföljning av ekonomi

Styrning och uppföljning av ekonomi	
Upprättat en budget för innevarande år inom tilldelad ram	Nämnden har upprättat en budget för 2022 som baserar sig på faktiska kostnader.
Följt upp ekonomin i tertialrapporter	Ekonomisk uppföljning har skett i samband med T1 och T2.
Följt upp ekonomin i en delårsrapport	Ekonomisk uppföljning har skett i delårsrapport som överlämnats till kommunstyrelsen
Följt upp ekonomin i en årsrapport	Ekonomisk uppföljning har skett i samband med årsbokslut. Resultatet visar på ett överskott som fördelas åter till respektive kommun, enligt överenskommen fördelningsnyckel.
Når måluppfyllelse avseende ekonomi	Se ovan

Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måluppfyllelse avseende ekonomi	En del av överskottet förklaras av innehållande av införandeavgift till Visma samt nedsättning av årskostnad då Visma inte levererat enligt överenskommen restlista. Dialog har förts med Visma, som tillsatt projektlista och arbetet med restlistan uppges ha accelererat. Dock återstår fortsatt 10 punkter.
---	---

2.3 Intern kontroll

Intern kontroll	
Beslutat om internkontrollplan	Nämnden har behandlat och beslutat om reviderad riskanalys på sammanträde 2022-02-11. Riskanalysen utgör också internkontrollplan.
Värderat identifierade risker	Samtliga identifierade risker i riskanalysen har värderats utifrån sannolikhet och konsekvens.
Internkontrollplanen tydliggör - vilka risker som ska kontrolleras - kontrollmetod - vem som är ansvarig för kontroll - när i tid kontroll sker	Riskanalys och internkontrollplan tydliggör vilka risker som ska hanteras, vilken åtgärd som ska vidtas, vem som ansvarar för åtgärden samt när återrapportering ska ske.
Följt upp internkontrollplanen	Nämnden har inte erhållit en specifik återrapportering utifrån fastställd riskanalys och internkontrollplan. Riskanalysen ses över och revideras årligen. Av nämndens protokoll från sammanträde 2022-02-11 framgår nämndens struktur för att kunna garantera en effektiv styrning och kontroll.
Vidtagit åtgärder vid identifierade brister	Har ej tagit del av återrapportering/uppföljning av internkontrollplan.

3. Sammanfattade bedömning

Vår sammanfattande bedömning utifrån vår översiktliga granskning av Umeåregionens gemensamma nämnd för drift och hantering av personaladministrativa system är att nämnden har säkerställt en tillräcklig styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi. Vidare bedömer vi att nämnden delvis har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Vår bedömning grundar sig på följande:

Revisionsfråga	Bedömning
Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med reglemente och samverkansavtal?	<p>Vi bedömer att nämnden har säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med reglemente och samverkansavtal.</p> <p>Vår bedömning grundar sig på att nämnden har fastställt strategiska målsättningar och leveransmål för innevarande år. Uppföljning mot målen sker i samband med delårs- och årsbokslut. Samtliga mål är inte uppfyllda men det bedöms dock framgå status och plan för uppfyllande av mål.</p>
Har nämnden säkerställt att den får tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat?	<p>Vi bedömer att nämnden har säkerställt en tillräcklig uppföljning av verksamhetens resultat och ekonomi.</p> <p>Vår bedömning grundar sig på att nämnden har fastställt budget, erhåller en löpande uppföljning i samband med tertial- och årsbokslut samt hanterar överskott i enlighet med överenskomna principer.</p>
Har nämnden en struktur för arbetet med sin interna kontroll som gör att det finns förutsättningar att bedriva den på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt?	<p>Vi bedömer att nämnden delvis har säkerställt en struktur för att arbetet med intern kontroll bedrivs på ett systematiskt sätt.</p> <p>Vår bedömning grundar sig på att nämnden har genomfört och beslutat om en riskanalys och internkontrollplan i enlighet med fullmäktiges riktlinje. Det sker dock ingen uppföljning/återrapportering utifrån beslutade åtgärder. Utvärdering sker i samband med att riskanalysen revideras (vilket ske årligen). Utöver det har nämnden beskrivit dess struktur (kopplat till mötesstruktur) för styrning och uppföljning som uppges bidra till att kunna garantera en effektiv styrning och kontroll.</p>
Är nämndens beslutsunderlag och protokoll tydliga och ändamålsenliga?	<p>Vi bedömer att nämndens beslutsunderlag och protokoll är tydliga och ändamålsenliga.</p> <p>Vår bedömning grundar sig på att det inte har framkommit några väsentliga avvikelser kopplat mot protokollens tydlighet och ändamålsenlighet.</p>

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi nämnden att:

- Säkerställa att det sker en uppföljning och återrapportering av vidtagna åtgärder utifrån fastställd riskanalys och internkontrollplan.

Umeå mars 2023

Liz Gard

Certifierad kommunal revisor